

TA'LIM BERISHDA YSNGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR.

Shukurov Xursan Gadoyevich, Norova Intizor Haqberdiyevna

matematika fani o'qituvchilari, BDTU akademik litseyi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi pedagogik texnologiyalar (pedtexnologiyalar) yordamida ta'lim berish, zamonaviy metodlar va vositalarni o'quv jarayoniga integratsiya qiloish haqida yoritilgan.

Kalit so'zi: intellectual, shaxsiy, qobiliyat, professional, Yangi pedagogik texnologiyalar.

Yangi pedagogik texnologiyalar (pedtexnologiyalar) yordamida ta'lim berish, zamonaviy metodlar va vositalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilishni anglatadi. Bu, o'qituvchilarga o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berishga imkon yaratadi va o'quvchilarning bilim olishdagi faolligini oshiradi. Quyida, yangi pedagogik texnologiyalar yordamida ta'lim berishning asosiy tamoyillari va metodlari haqida batafsil ma'lumot beraman.

1. Integratsiya va multimedia texnologiyalari

Multimedia (video, audio, rasm, interaktiv dasturlar) orqali darslar o'quvchilarni yanada qiziqtiradi. Masalan, tarix yoki biolgiya kabi fanlarda video va animatsiyalar yordamida o'quvchilarni o'rgatish ancha samarali bo'ladi. Prezentatsiyalar va infografikalar: O'quvchilarga mavzuni tushuntirishda vizual materiallar yordamida o'rgatish, ularning eslab qolish qobiliyatini oshiradi. Simulyatsiyalar: Xususan, tabiiy fanlar yoki ijtimoiy fanlarda o'quvchilarni interaktiv dasturlar orqali virtual tajribalar o'rnatishga yordam beradi.

2. O'yin orqali ta'lim (Gamifikatsiya)

Gamifikatsiya – bu o'qitish jarayoniga o'yin elementlarini kiritish. O'yinlar orqali o'quvchilarni o'rganishga jalb qilish, motivatsiyalarini oshirish va o'rganish jarayonini qiziqarli qilish mumkin. Masalan, o'quvchilar uchun intellektual o'yinlar, bilim sinovlari, tezkor javob berish o'yinlari va boshqalar. O'yin orqali natijalarni

kuzatib borish, o'quvchilarning rivojlanishini baholash va rag'batlantirish imkonini beradi.

3. Mobil va onlayn texnologiyalar

Mobil ilovalar va platformalar: Mobil telefonlar yoki planshetlar yordamida o'quvchilar onlayn resurslar bilan tanishib, bilim olishlari mumkin. Masalan, Duolingo, Khan Academy, Quizlet kabi ilovalar. Onlayn kurslar (MOOCs): Massive Open Online Courses (MOOCs) orqali, o'quvchilar o'zlarining ehtiyojlariga qarab turli kurslar va o'quv materiallariga erkin kirishlari mumkin. Vebinarlar va video darslar: O'qituvchilar tomonidan tashkil etilgan video darslar orqali masofaviy ta'limni amalga oshirish.

4. Kognitiv va interaktiv texnologiyalar

Interaktiv taxtalar: O'quvchilarga interaktiv taxta yordamida mavzularni ko'rsatish, misollarni hal qilish va guruh bo'lib ishlashni tashkil etish. Elektron kitoblar va interaktiv resurslar: O'quvchilar elektron kitoblar yordamida o'qish jarayonini davom ettirishlari va kerakli resurslarga tezda kirishlari mumkin. Virtual sinflar: Sinfda yoki masofaviy o'qishda virtual sinf muhitini yaratish orqali interaktiv o'qitish va o'quvchilar bilan muloqot qilish imkoniyatini yaratish.

5. Individual va differensial ta'lim

Yangi texnologiyalar yordamida o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ravishda o'quv jarayonini tashkil etishlari mumkin. Masalan, adapting o'quv materiallari va mashqlarni turli darajaga moslashtirish (o'quvchilarning bilim darajasi va qobiliyatiga qarab). E-portfolio orqali o'quvchilarning o'z bilimlarini taqdim etish, progressini kuzatib borish.

6. Kollaborativ o'qitish va o'quvchilarni birlashtirish

Guruhda ishlash: O'quvchilarni bir-biri bilan hamkorlikda ishlashga undash, masalan, onlayn platformalarda guruhli muhokama yoki tadqiqotlarni amalga oshirish. Peer-to-peer o'qitish: O'quvchilar bir-biriga yordam berib, o'rganish jarayonida bir-biridan yangi bilimlarni olishlari mumkin. Bu orqali o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va muloqot qilish ko'nikmalari rivojlanadi.

7. Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR)

Virtual haqiqat (VR) yordamida o'quvchilar turli mavzularda virtual muhitda tajriba qilishlari mumkin. Masalan, tarix darsida qadimgi shaharlarga sayohat qilish, biologiya darsida inson tanasini o'rganish. Kengaytirilgan haqiqat (AR) yordamida real dunyoda o'quvchilar o'rgangan ma'lumotlarni tasvirlash va real va virtual dunyo o'rtasidagi chegarani keltirib chiqarish.

8. O'z-o'zini baholash va o'rganish jarayonini mustahkamlash

Onlayn testlar va mashqlar: O'quvchilarga tezkor testlar yoki masalalar berish va ularni baholash imkoniyatini yaratish. O'z-o'zini baholash: O'quvchilarga o'z bilimlarini o'zlari baholash va kerakli o'zgartirishlarni qilishga yordam berish.

Xulosa qiladigan bo'lsak, yangi pedagogik texnologiyalar yordamida ta'lim berish nafaqat o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, balki o'quv jarayonini yanada samarali, interaktiv va shaxsiylashtirilgan qiladi. O'qituvchilar uchun bu texnologiyalar yordamida har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos keladigan o'quv metodlarini yaratish imkonini beradi. O'quvchilarni mustaqil fikrlashga, o'z bilimlarini oshirishga va yangi texnologiyalardan to'liq foydalanishga o'rgatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. <http://www.edu.uz> - O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim fan va innovatsiyalar vazirligi sayti.
2. O.U.Avlayev, S.N.Jo'rayeva, S.P.Mirzayeva, "Ta'lim metodlari " o'quv- uslubiy qo'llanma, "Navro'z" nashriyoti, Toshkent-2017.
3. Jumayev M.E va boshqalar. Matematika o'qitish metodikasi-T.:2003-yil
4. R.Ishmuxamedov, L.Abduqodirov, A.Pardayev. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. — T., 2008-yil.